

DOPRINOS POŠTANSKIH MARAKA U PROMIDŽBI ŠUMARSTVA

THE CONTRIBUTION OF POSTAGE STAMPS IN PROMOTING FORESTRY

Ivo AŠČIĆ¹

Sažetak

U radu se opisuje uloga i značenje te doprinos poštanskih maraka u promidžbi šumarstva. Kroz različite komunikacijske kanale, marke na temu šumarstva, zbog svoje sveprisutnosti privlače pozornost i preventivno djeluju na široke mase ljudi. Gotovo da i nema grane šumarstva koja nije obrađena na poštanskim markama koje izdaje oko 250 država i samostalnih teritorija u svijetu.

Poticanje na suradnju s izdavačima maraka, sustavno istraživanje i korištenje „šumarskih“ maraka u svakodnevnoj pisanoj komunikaciji, radi boljeg marketinškog predstavljanja šumarstva vrlo važne grane gospodarstva i znanosti te edukativnog učinka na održivom gospodarenju šumama kod različitih dobnih skupina, jedan je od zadataka ovoga rada.

KLJUČNE RIJEČI: poštanske marke, šumarstvo, promidžba, flora

UVOD INTRODUCTION

Prijenos vijesti i robe vjerojatno je star koliko i ljudska civilizacija. Prve poštanske službe nastale su u Kini prije nekoliko tisuća godina. Organizirana poštanska služba koja podrazumijeva javnost usluga (prijenos pošiljaka dostupan svima), redovitost (poštahod ima određeni smjer i vrijeme kretanja), pouzdanost ali i sigurnost (zna se organizator i financijer poštahoda) nastala je u prvoj polovici 16. stoljeća.

Do izuma poštanske marke 1840. godine, čiji je izumitelj bio Englez Rowland Hill, a prva poštanska marka Penny Black s motivom kraljice Viktorije, dopisivanje je bilo ponajprije namijenjeno povlaštenim, odnosno bogatim pripadnicima društva. Prijam i uručenje pošiljaka bilo je vrlo komplicirano kako za poštansku službu, tako i za pošiljatelje i primatelje pisama. Poštarinu su, koja je nerijetko bila preskupa, plaćali primatelji pošiljaka, a ovisila je o relaciji na koju se pismo šalje i o njegovoj težini.

Poštanska je marka komadić papira koji služi za plaćanje poštanskih usluga unaprijed, a njena nominalna vrijednost je ekvivalent vrijednosti određene poštanske usluge koja se plaća poštanskom markom i za plaćenu vrijednost obavlja.

Slika 1. Šumar na Novom Zelandu 1860.
Figure 1 Forest Ranger 1860's, New Zealand

¹ Ivo Aščić, dipl. ing., Svjetska udruga filatelističkih novinara (AIJP), ivo.ascic@posta.hr

Osim svoje primarne uloge, poštanska marka je kasnije dobila i brojne druge uloge, kao što su marketinški medij i predmet sakupljanja. Daljnji razvoj modernog društva, pojačana komercijalizacija i uporaba svih oblika medijske propaganda, prepoznali su poštansku marku kao dinamičan medij za promidžbene aktivnosti.

Na području današnje Hrvatske, sredinom 19. stoljeća, pojavile su se marke carske Austrije. Usporedbe radi, organizirano šumarstvo u Hrvatskoj u ovakvom obliku u kakvom je danas, potječe iz 1765. godine kada je osnovana prva uprava šuma.

1918. godine u prometu se pojavila prva hrvatska poštanska marka – alegorijski prikaz oslobođenja u liku roba koji kleči i kida lance (marka je bila u prometu samo jedan dan). Od 1991. godine do danas više od tisuću poštanskih maraka s natpisom HRVATSKA našlo se u unutarnjem i međunarodnom prometu i u filatelističkim zbirka ili muzejima diljem svijeta.

Slika 2. Prvi zapisi na području današnje Hrvatske o gospodarenju šumama i njihovoj zaštiti potječu iz Dalmacije. Statut grada Korčule iz 13. stoljeća propisuje kako se treba odnositi prema šumi i braniti prekomjerna sječa

Figure 2 The first records about forest management and protection on the territory of present Croatia are originating from Dalmatia. The Statute of the town of Korcula from the 13th century define how should we treat the forest and forbids the over-cutting

Poštanske marke s motivima flore i faune pojavile su se u ranom stadiju razvoja maraka ponajprije zato što su vlade država, vlasnice nacionalnih poštanskih operatora željele pokazati raznolikost biljnog i životinjskog svijeta, ali i brigu oko zaštite prirodnih bogastava. Među prvim markama s motivima flore u svijetu bila je kanadska marka iz 1851. Praktički da danas ne postoje poštanske uprave koje nisu izdale marke koje prikazuju očuvanje i iskorištavanje šuma (npr. proizvodnja celuloze, spuštanje posječene šume niz rijeku, prijevoz trupaca željeznicom, drveni objekti, zaštita šuma od požara, različite vrste biljnih i životinjskih vrsta i druge teme).

IZDAVAČKA POLITIKA PUBLISHING POLICY

Shodno aktima Svjetske poštanske unije i odlukom zakonodavne vlasti određene države, nacionalni poštanski operatori imaju pravo izdavati poštanske marke. Ovu privilegiju imaju i Ujedinjeni narodi, ali i mali samostalni teritoriji kao što je Falklandski otoci, Otok Man, Gibraltar, i dr. Specifičan status ima i Bosna i Hercegovina, čija tri poštanska operatora izdaju međunarodno priznate poštanske marke.

Marke se izdaju uglavnom na način da nacionalni poštanski operatori, svake godine upućuje javni poziv svim institucijama i građanima radi dostave prijedloge tema koje bi se mogle naći na markama za određenu godinu. Predložene teme moraju pridonositi razvijanju veza među narodima te njegovati suradnju na kulturnom, socijalnom i gospodarskom području. Motivi na markama mogu biti različiti, od kulture, znanosti i povijesti do sporta ili obilježavanja važnijih obljetnica (100. godina šumarstva u Indiji, 1916.) ili aktualnih događaja (npr. marka Republike Hrvatske: "Arboretum Trsteno" iz 2001. ili marka iz 2008. kojom je Argentina obilježila 50. obljetnicu Šumarskog fakulteta u Santiagu del Esteru).

Na temelju pristiglih prijedloga, mjerodavne osobe (npr. u Hrvatskoj Povjerenstvo za izbor motiva, likovnih i grafičkih rješenja poštanskih maraka, sastavljeno između ostalih, od eminentnih stručnjaka u području dizajna i umjetnosti koje imenuje nadležno ministarstvo za poštu), odabire teme te donosi plan njihova izdavanja. Osmišljavanje i izrada likovnih i grafičkih rješenja poštanskih maraka povjerava se vodećim likovnim umjetnicima i dizajnerima, na temelju natječaja u kojemu sudjeluju osobe s područja Republike Hrvatske, ali i strani državljani koji ispunjavaju propisane uvjete sudjelovanja, kao što su stručna i tehnička sposobnost, pouzdanost, iskustvo i poslovni ugled.

Slika 3. Marka je izvrstan medij za promidžbu manje poznatih država i samostalnih teritorija. Jedna od njih je Gibraltar koji je 2011. Nacionalni park Plitvička jezera prikazao u seriji maraka „Europa – šume“

Figure 3 Mark is an excellent medium to promote lesser-known countries and independent territories. One of the example is Plitvice Lakes National Park presented on the series of stamps entitled "Europe - Forests" in Gibraltar in 2011

Procesi tehnike tiskanja poštanskih marka vrlo su specifični, posebice zbog vrlo velikih zahtjeva u pogledu kvalitete i svih sigurnosno-zaštitnih elemenata poštanskih maraka.

Naklada poštanskih maraka ovisi o politici izdavača maraka, odnosno o vrsti maraka (redovite, prigodne i komercijalne) te zanimljivosti teme (npr. aktualni događaji, obljetnice i sl.) ali i razlogu zbog koje se iste izdaju ⁽¹⁾. Marke se nerijetko tiskaju kao zajednička izdanja s drugim poštanskim upravama čije države imaju zajedničke interese, bilo kroz povijest, kulturu, sport i sl.

FILATELIJA PHILATELY

Sustavno proučavanje i sakupljanje poštanskih maraka i drugih srodnih filatelističkih suvenirna naziva se filatelija. Filatelisti su ljudi koji pažljivo provjeravaju svaku pojedinost na marki, koji istražuju razloge, povode i tematike izdavanja maraka, ali i koji su najstroži kontrolori bilo kakvog odstupanja u njihovoj izradi. Filatelija je najrašireniji sakupljački hobi u svijetu, čiji se počeci vežu uz početak izdavanja maraka ⁽²⁾

Prema nekim procjenama, čak 25 posto ljudi, u nekom razdoblju života, u razvijenijim zemljama sakuplja marke, a danas u svijetu ima više od 20 milijuna filatelista. Današnji broj poštanskih maraka koje izdaje oko 250 država i samostalnih teritorija diljem svijeta penje se na nekoliko stotina tisuća različitih maraka. One se razlikuju po filatelističkoj vrijednosti (npr. švedska marka „Žuti treskilling“ iz 1855. godine vrijedi nekoliko milijuna švicarskih franaka, a serija poštanskih maraka s Mauricijusa preko 10 milijuna američkih dolara), obliku (pravokutne, okrugle, trokutaste, ovalne, u obliku voća i sl.), vrsti tiska, zupčanju i sl.

Velika većina izdavača maraka redovito u svoje programe uvrštavaju teme od globalnog značenja kao što su ekologija, prirodna bogastva, održivost okoliša i sl. Marke s motivima flore i faune su jedne od popularnijih tema na markama.

Kada je riječ o sakupljačkoj strasti odnosno vrsti i temi maraka koje filatelisti sakupljaju, nema pravila. Neki filatelisti

sakupljaju marke jedne ili više država, određeno vremensko razdoblje, neki se opredjeljuju za neke teme kao što su šumarstvo, lovstvo, zaštita prirode i sl.

ZAŠTITA ŠUMA OD POŽARA FOREST FIRE PROTECTION

Šume i šumska zemljišta predstavljaju velik potencijal za ublažavanje posljedica klimatskih promjena, pomažu u održavanju bioraznolikosti, osiguravaju opskrbu svježom vodom te umanjuju rizike od šteta izazvanih prirodnim nepogodama. Jedni od njih su šumski požari, vrlo ozbiljan i uvijek aktualan društveni, privredni i ekološki problem. Požari često čitavo šumsko područje pretvaraju u pustoš, uništavaju životnu sredinu toga područja te nanose stanovništvu i zajednici neprocjenjive materijalne štete. Iz toga razloga, brojne institucije i poduzeća ulažu velike napore u provođenju preventivno-edukativnih mjera zaštite šuma od požara. Obzirom da je čovjek u više od 95 posto slučajeva uzročnik pojave šumskih požara, promidžba se početkom svakog ljeta usmjerava prema pučanstvu i turistima, a posebice prema školskoj djeci, za što bolje i djelotvornije preventivno djelovanje u sprečavanju nastanka šumskih požara. Jedan od komunikacijskih, učinkovitih i vrlo edukativnih kanala je onaj putem poštanskih maraka, bilo da je riječ o markama zalijepljenim na pismima ili onim koje se čuvaju u albumima i pokazuju na izložbama. Neka istraživanja pokazuju da poruka na poštanskoj marki, u komunikacijskom smislu, vrijedi više od tisuću riječi.

Zaštita šuma, posebice ona koja upozorava na šumske požare kao prirodne katastrofe (npr. sprečavanje, otkrivanje i gašenje požara), vrlo dobro je zastupljeno na poštanskim markama. To se posebice odnosi na razdoblje od zadnjih pedesetak godina, kada je zamijećena češća produkcija ovakvih maraka.

Neke od država koje su izdale marke koje svojim motivima skreću pozornost na šumske požare odnosno njihovo gašenje (vatrogasci, kanaderi) ili posljedice požara (šumska zgarišta, izgubljene divlje životinje) su: SR Njemačka 1959., Swaziland 1962., DR Njemačka 1969., Honduras 1970., Nova Kaledonija 1975., Mongolija 1977., Kanada 1979., Kina 1980., Turska i Obala Slonovače 1983., Djibuti 1984., SAD 1984., bivša Jugoslavija 1987., Italija 2009., Mozambique i Togo 2013. i Solomonski otoci 2014. Od svih maraka, posebno se ističu četiri brazilske marke izdane 1999. koje „mirišu“ po spaljenom drveću. Marke prikazuju požar u šumi s mravojedom, cvijetom, listom i deblom drveta. Marke jasno pokazuju opasnost koja dolazi kada šuma gori, a mirisi skreću pozornost od opasnosti koje izazivaju požari te njihov utjecaj na okoliš. Sve su ove marke edukativne i male enciklopedije iz kojih se saznaje kako se pojedine države bore protiv zaštite šuma od požara.

Slika 4. Radni konj u šumi, Velika Britanija 2014.

Figure 4 Working Horse – Forestry Horse, Great Britain 2014

Slika 5. Prepoznatljiva hrvatska marka "Arboretum Trsteno" s crvenim kockicama u gornjem lijevom kutu, izdana u bloku 2001. godine u nakladi od 100 tisuća, poslala je snažnu poruku glede očuvanja kulture i prirode od požara

Figure 5 Recognizable Croatian stamp "Trsteno" with red squares in the upper left corner issued in the block in 2001, with a circulation of 100.000, sent powerful message about the protection of culture and nature from fire

MEĐUNARODNA GODINA ŠUMA INTERNATIONAL YEAR OF THE FOREST

Jedna od vrlo zamjetnih akcija, koja je skrenula pozornost na šume je obilježavanje Međunarodne godine šuma 2011., u koju je se uključilo stotinjak izdavača maraka. Prema podacima jedne od vodećih kataloških kuća u svijetu, njemačkog Michela, 2011. godine na temu šuma izdano je više od 170 različitih maraka s motivima iz svijeta šuma i njihovih stanovnika.

Obilježavanje Međunarodne godine šuma je prijedlog Republike Hrvatske (Hrvatskih šuma) odnosno rezolucije

Slika 6. Međunarodna godina šuma, UN – Beč 2011.

Figure 6 The International Year of Forests, United Nations – Vienna 2011

Generalne skupštine UN-a. Cilj je bio kroz razne aktivnosti, povećati svijest o potrebi jačanja održivoga gospodarstva, očuvanja i razvoja svih vrsta šuma u korist sadašnjih i budućih generacija. Prilikom obilježavanja Međunarodne godine šuma velik naglasak je bio na održivom gospodarstvu šumama kao potrebnom temelju svih ljudskih aktivnosti. Izazov je bio pronaći rješenje globalnih problema očuvanja šuma te zaštite okoliša za dobrobit sadašnjih i budućih generacija.

Povodom Međunarodne godine šuma, Europska udruga poštanskih uprava (PostEurop), članica Svjetske poštanske unije – UPU, specijalizirane agencije Ujedinjenih naroda), predložila je svojim članicama, izdavanje maraka na temu "Europa: šume". Osnovni cilj ovih izdanja je doprinos javnoj svijesti o korijenima, kulturi, povijesti i zajedničkim ciljevima Europe. S obzirom na velike naklade ovih poštanskih maraka te njihovo korištenje u svakodnevnoj pisanoj komunikaciji većine svjetskog stanovništva, ali isto tako i pojačano zanimanje filatelista za temom Europa, marke s motivima šuma (uzgoj, njega, zaštita i iskorištavanje) su, ali to i dalje čine, dodatno educirale javnost o dobrobiti koju daju šumski ekosustavi.

I hrvatski nacionalni poštanski operator je u svibnja 2011. pustio u promet dvije prigodne poštanske marke, svaka nominalne vrijednosti 7,10 kn, koje vrijede za plaćanje po-

Slika 7. Međunarodna godina šuma na hrvatskim markama predstavljena je djelima dvojice slikara: Lovre Artukovića (motiv: Šumski prizor s paukovom mrežom, 2002.) i Josipa Zankija (motiv: Bukva, 2008.)

Figure 7 International Year of Forests was presented on the Croatian stamps by works of two painters: Lovro Artuković (motive: Forest scene with a spider web, 2002) and Josip Zanki (motive: Beech, 2008)

štanskih usluga u unutarnjem i međunarodnom poštanskom prometu. Autor dizajna je Robert Rebernak, dizajner iz Zagreba, dok su motivi maraka djela dvojice slikara: Lovre Artukovića (motiv: Šumski prizor s paukovom mrežom, 2002.) i Josipa Zankija (motiv: Bukva, 2008.). Marke su izdane u sutisku, u nakladi od 300 tisuća primjeraka po motivu, a tiskane su višebojnim ofsetnim tiskom u arcima od osamnaest maraka. Također, izdana je i prigodna omotnica prvog dana (FDC).

“Nekada je krčenje šume značilo napredak civilizacije: “krčevina, branjevina“. Može se to pomaknuti u vremenu i reći “krčevina, Strossmayerova galerija“. Danas krčenje šume znači smrt rodoslovnog stabla. Sa šumom umire ono neizvjesno, ono nezajamčeno, ona hrabrost oko života i smrti, ono ljudsko. Sa zemljopisom izumire povijest. Stoga, želi li Europa sačuvati svoj identitet, neka je Bog u šumu okrene. Neka šumu poštedi od kiselih kiša, a Hrvatska joj u tom pogledu, sačuvana siromaštvom, još uvijek može poželjeti dobrodošlicu i sretan ostanak“, piše povjesničarka umjetnosti i predsjednica Povjerenstva za izbor motiva likovnih i grafičkih rješenja poštanskih maraka Republike Hrvatske

Slika 8. Najljepša poštanska marka “Europa: šume 2011.” prema ocjenama filatelista i ljubitelja maraka je ciparska marka

Figure 8 The most beautiful postage stamp “Europe: Forests 2011”, according to evaluations of philatelist and stamp enthusiasts is the Cypriot stamp

dr. Željka Čorak u višejezičnom prigodnom prospektu: Europa – šume; prigodne poštanske marke RH.

HRVATSKA FLORA CROATIAN FLORA

Kao doprinos borbi za zaštitu okoliša i hrvatske prirodne baštine, hrvatski nacionalni poštanski operator svake druge godine redovito izdaje seriju poštanskih maraka na temu hrvatske flore. Datum puštanja u promet obično se poklapa s onima koji se obilježavaju u cijelome svijetu, kao što su: Svjetski dan šuma, Dan planeta Zemlja, Svjetski dan zaštite okoliša i sl.

Od 1992. godine Hrvatska je pošta izdala više desetaka poštanskih maraka na temu flore. Zbog interesantnosti teme kod filatelista i češće uporabe maraka u prometu, neke takve marke nisu više dostupne kod izdavača maraka. Prva takva serija maraka izdana je već 1992. godine u seriji “Endemične biljke Hrvatske“ na kojima su prikazani biokovsko zvonce (*Edraianthus pumilio*) i velebitska degenija (*Degenia velebitica*) – nominalne vrijednosti su izražene u hrvatskim dinarima – HRD. 1994. godine u seriji “Flora hrvatskog područja“ također su predstavljeni endemi na dvije poštanske marke: hrvatska perunika (*Iris croatica*) i vizijanijev mrazovac (*Colchicum visianii*). Autor maraka je akademski slikar iz Zagreba, Zlatko Keser. Nova serija poštanskih maraka Republike Hrvatske na temu “Flora Hrvatske“ puštena je u promet 1996. godine s motivima istarskog zvončića (*Campanula istriaca*) i dubrovačke zečine (*Centaurea ragusina*). Dvije godine kasnije, na Dan planeta Zemlje, na markama su se pojavile jestive gljive: blagva (*Amanita caesarea*), čunjasti smrčak (*Morchella conica*) i rujnica (*Lactarius deliciosus*), a 2000. godine tiskane su u sutisku (slikovito povezane marke u jednu cjelinu i odvojene samo perforacijom) ponovo endemične biljke: dalmatinska iglica (*Geranium dalmaticum*) i hrvatska bresina (*Micromeria croatica*). Hrvatska pošta je 2002. godine u povodu Svjetskog dana zaštite okoliša, u seriji “Hrvatska flora – hrastovi“ izdala tri poštanske marke na kojima su prikazani najpoznatiji hrastovi u Hrvatskoj: lužnjak (*Quercus robur*), kitnjak (*Quercus petraea*) i crnika (*Quercus ilex*). Marke su tiskane u arcima od 20, a izdana je i omotnica prvog dana (FDC – First Day Cover) te karnet od deset maraka. Također, tiskan je i prigodni tekst o spomenutim markama u kojemu se opisuju vrijednosti hrasta kao zaštitnog znaka i simbola opstanka na ovim prostorima, čije su šume poznate po visokokvalitetnom drvetu iz kojega se izrađuje najkvalitetniji namještaj.

2004. godine izdana je prva hrvatska serija mirisnih maraka na kojima je prikazano ljekovito bilje: paprena metvica (*Mentha piperita*), mirisna ljubica (*Viola odorata*) i pasja ruža (*Rosa caniana*). Dvije godine kasnije, 2006. izdane su tri marke: bijeli lopoč (*Nymphaea alba*), žuti lokvanj (*Nuphar lutea*) i gorki trolist – močvarna trolistica (*Menyanthes*

Slika 9. Istarska kukavica zakonom je strogo zaštićena vrsta
Figure 9 Istrian serapias is a species strictly protected by law

trifoliata), a 2008. velevjetni kukurijek (*Helleborus niger*), zvjezdasti oštrolist (*Onosma stellulata*) i ljeppljiva kozja krv (*Lonicera glutinosa* Vis). 2010. godine izdani su motivi šumske jagode (*Fragaria vesca*), vinove loze (*Vitis vinifera*) i ogrozda (*Ribes uva-crispa*) te prigodni blok s dvije marke: božur (obični ili ljekoviti – *Paeonia officinalis* planinski ili velelisni božur – *Paeonia mascula*). 2012. godine izdane su marke s motivima proljetnica: visibaba (*Galanthus nivalis* L.), obični jaglac (*Primula vulgaris* Huds) i proljetni šafran (*Crocus vernus*) a 2014. godine endemične orhideje: Liburnijska kokica (*Ophrys liburnica* Devillers et Devillers-Tersch), Dinarska kokica (*Ophrys dinarica* Kranjčev et P. Delforge) i Istarska kukavica (*Serapias istriaca* Perko).

Vrlo važnu ulogu u promidžbi hrvatske flore na ovim prostorima predstavlja i Hrvatska pošta Mostar, jedan od tri bosanskohercegovačka međunarodno priznata poštanska operatora. Između ostalih, izdali su 2007. godine na Dan drveta prigodnu poštansku marku s motivom oskorušte (*Sorbus domestica*), bjelogoričnog drveta koje polako izumire jer se u prirodi teško razmnožava. Izuzetno je cijenjeno jer se od njega proizvodi skupocjeni namještaj, kundaci za pušku, škotske gajde, itd. Također, zadnjih godina redovito izdaju zanimljivu seriju poštanskih maraka “Mitovi i flora”.

Slika 10. Mitovi i flora – grab, Bosna i Hercegovina 2012.
Figure 10 Myths and Flora - Hornbeam, Bosnia and Herzegovina 2012

ZNAMENITE OSOBE FAMOUS PEOPLES

Za zasluge u različitim područjima ljudskog djelovanja, bilo da se radi o obilježavanju različitih obljetnica rođenja, stvaralačkog rada ili druge prigode, izdavači poštanskih maraka u vlasništvu vlada država (nacionalni poštanski operatori, ministarstva), izdaju marke s njihovim motivima ili onima koji se povezuju s osobom. Brojne su poznate osobe, u zadnje vrijeme i živuće, koje su svojim radom zaslužile da se njihov lik nađe na poštanskoj marki (npr. Acosta Solis, botaničar i šumarski stručnjak, Ekvador, 1998. i Liang Xi, šumarski stručnjak, Kina 2006.).

Šumarska struka, zaštita prirode i lovstvo također ima služne osobe čiji su se likovi našli na malim minijaturnim kvadratićima, koje zahvaljujući svojim funkcijama imaju izuzetan marketinški i PR učinak, kako u zemlji u kojoj je marka izdana, tako i u svijetu.

Hrvatski nacionalni poštanski operator, koji prema odluci Vlade RH, jedini ima pravo izdavati poštanske marke Republike Hrvatske, u ožujku 2006. godine, u seriji znameniti

Slika 11. Josip Kozarac priznat je kao jedan od najboljih šumara, čije su rasprave o šumama bile poznate mnogim znanstvenicima zapadnoeuropskih zemalja i Rusije

Figure 11 Josip Kozarac was acknowledged to have been one of the best foresters whose debates about forests were familiar to many scientists of western European countries and Russia

Hrvati, izdao je i marku s motivom književnika, šumarskog stručnjaka i urednika Šumarskog lista Josipa Kozarca. Marka je tiskana u nakladi od 200 tisuća primjeraka, u arku od dvadeset maraka a izdana je Omotnica prvog dana (FDC). Marku je dizajnirala Irena Frantal, akademska slikarica iz Zagreba. U prigodnom tekstu koji prati Kozarčevu marku Helena Sablić Tomić piše: “Studirao je i završio šumarstvo (1876.–1879.) pomažući svoje školovanje krajiškom stipendijom, a potom je kao šumar radio u Vinkovcima, Vrbanji, Nijemcima, Županji, Rajiću, Jasenovcu i Novoj Gradiški. U Lipovljanima je boravio i radio od 1885. do 1895., da bi potom bio nadšumar u Vinkovcima. Zasiurno najtipičnija pripovijetka Josipa Kozaraca je Slavonska šuma (1888.), koja svojim profinjenim literarnim zapisima

neke kritičare podsjeća na pjesmu u prozi (B. Inhof). Gotovo svi oni koji pišu o Slavonskoj šumi imenuju je «čudnom tvorevinom» koja je na najbolji način prikazala protkanost Kozarčeva bića slavonskim krajobrazom, kao i utkanost prirodnoga ozračja u strukturu njegova bića. Slavonskom šumom personificirana je ustrajnost, postojanost i mirnoća slavnskoga čovjeka koji svim vremenima usprkos ima dovoljno snage i energije duha za novi početak».

ZAKLJUČCI CONCLUSIONS

Milijuni putujućih veleposlanika Republike Hrvatske u obliku minijaturnih umjetničkih djela – poštanskih maraka, neprestano u svijet nose sa sobom floru i faunu, nacionalne parkove i parkove prirode, slikovite poruke koje podsjećaju na prirodne vrijednosti, pokazujući temeljne vrijednosti Republike Hrvatske te njezine bitne ljude i događaje. Marke s motivima iz područja šumarstva, lovstva i zaštite prirode, bez obzira čiji naziv države nose na sebi, imaju za cilj skretanje pozornosti o potrebi očuvanja ugroženih biljnih i životinjskih vrsta, brige oko nekontroliranog djelovanja čovjeka na prirodu, ali i jačanja ekološke svijesti čovjeka.

Poduzeća i tvrtke te druge institucije iz područja šumarstva, zaštite prirode, lovstva i drugih sličnih područja, trebale bi obratiti pozornost na ovaj oblik promidžbe, ponajprije predlažući pravovremeno poštanskim operatorima motive na poštanskim markama (obljetnice, zaštićene biljne vrste, raritete i sl.), ali isto tako koristiti već postojeće marke iz navedenog područja pri redovitom slanju korespondencije, odnosno prilikom nekih marketinških kampanja. Naime, prema istraživanjima je utvrđeno da pismo s poštanskom markom ima dva puta veću vjerojatnost da bude pročitano.

Ove marke imaju za cilj informirati i educirati stanovništvo planeta Zemlja o podizanju razine svijesti ljudi o potrebi zaštite okoliša, dobrom gospodarenju šumama, očuvanju svih biljnih vrsta, očuvanju prirodnih resursa neophodnih za život, njihovoj ulozi u razvoju ljudske civilizacije, itd. Iz toga razloga poštanske marke na temu šuma dobivaju sve veću važnost ne samo u komunikativnom, već i u kulturološkom smislu.

Slika 12. Zajedničko izdanje Francuske i Brazila – Amozonske šume, Francuska 2008.

Figure 12 Joint Issue: France and Brazil - Amazon Forest, France 2008

PR (kratica od eng. Public Relations, odnosi s javnošću) kao besplatni oblik nazočnosti određene pravne ili fizičke osobe u medijima posebice dolazi do izražaja prilikom izdavanja poštanskih maraka. Osim objavljivanja vijesti o izdavanju marke u različitim elektroničkim i tiskanim medijima, uloga i značenje motiva na marki tiska se na posebnom prospektu na više različitih svjetskih jezika. Nakladnik obično izdaje i omotnicu prvog dana (FDC) te prigodni žig, koji su izravno povezano s motivom marke, te time potiču filateliste i zaljubljenike u šumarstvo na dodatno proučavanje motiva. Iako je FDC uobičajen predmet sakupljanja, ova vrsta omotnice je idealna za slanje marketinških poruka iz određenog poštanskog ureda prvog ili drugog dana puštanja marke u promet. Također, prilikom izdavanja maraka vrlo često se organiziraju promocije uz nazočnost novinara, stručnjaka iz različitih područja, filatelista i dr.

Korištenjem poštanskih maraka s motivima iz područja šumarstva za plaćanje poštanskih usluga u unutarnjem i u međunarodnom poštanskom prometu, od strane tisuća trećih osoba koje nisu u izravnoj vezi s oglašivačem te svakodnevna manipulacija s poštanskim markama nekoliko tisuća radnika Pošte stvara izuzetan PR učinak kakav nema niti jedan marketinški medij.

Slika 13. Najljepša hrvatska poštanska marka u 2014. je prigodni blok 125. obljetnica Botaničkog vrta PMF-a u Zagrebu

Figure 13 The most beautiful Croatian postage stamp in 2014 was The souvenir sheet 125th Anniversary of the Botanical Garden of the Faculty of Science, University in Zagreb

Zabilješke

- (1): Kanadska poštanska marka "Međunarodna godina šuma" iz 2011. izdana je u nakladi od 2,7 milijuna primjeraka. Izvor www.canadapost.ca
- (2): "Djevojka želi oblijepiti svoju spavaću sobu s poništenim poštanskim markama te poziva sve one koji joj žele pomoći u tome". Ovaj oglas objavljen 1841. u najpoznatijim engleskim novinama *The Times*, svjedoči o ranom interesu za poštanskim markama osim njihove primarne uloge. Izvor: www.aijp.hr

LITERATURA REFERENCES

- Aščić, I.: Poštanske marke – novi izazovi pred poštanskim upravljanjem, Znanstveni časopis Suvremeni promet br. 1-2, Hrvatsko znanstveno društvo za promet, Zagreb, 2013., str. 91-94.
- Aščić, I., Binički, M., Tomljenović, G.: The role of postal operators in development of e-commerce, 20th International Scientific Conference, Transport 2011, Academic journal, Issue 3/2011, University of Transport, Sofia, Bulgaria, 2011, pp 1(1-6)
- Aščić, I., Binički, M.: Security conditions of transport by postal rail shipments in the Republic of Croatia, Scientific Papers No. 602, Transportation and Logistics No. 12, Innovation in transportation, University of Szczecin, Poland, 2010, pp. 7-20.
- Aščić, I.: The future of post – Direct mail, Conference Proceedings, 12th International Conference on Transport Science; Transport science, profession and practice, Slovenian Society for Traffic Science and Faculty of Maritime Studies and Transport, Portorož, Slovenia, 2009
- Frković, A.: 125. obljetnica osnivanja zagrebačkog Botaničkog vrta obilježena prigodnom poštanskom markom, Šumarski list 5-6, 2014., Znanstveno-stručno i staleško glasilo Hrvatskoga šumarskoga društva, Zagreb, 2014.
- <http://www.briefmarken.de/>
- <http://www.aijp.org/>
- <http://www.wnsstamps.post/en>

Summary

This piece describes the role, importance and the contribution of postage stamps in promoting forestry. Postage stamps, due its ubiquity, attract attention and act on prevention of the broad masses of people through various communication channels. There is almost no branch of forestry that is not covered on postage stamps, issued in about 250 countries and independent territories in the world. The task of this piece is to encourage the cooperation with stamps publishers, systematic research and the use of "forest" stamps in everyday written communication, for better marketing presentation of forestry, as important segments of economy and science and educational impact on sustainable forest management in different age groups.

KEY WORDS: postage stamps, forestry, promotion, flora